

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERETSPLEJE

Praksisoversigt over beslaglæggelse og ransagning

Retskendelse, øjemedsindgreb, samtykke og digital bevissikring

Version 2 · Opdateret 24. jun. 2026 · 12 afgørelser · 2016-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Beslaglæggelse og ransagning udgør to af strafferetsplejens mest indgribende efterforskningsskridt, reguleret i retsplejelovens kapitel 73 (§§ 793-800 om ransagning) og kapitel 74 (§§ 802-807 om beslaglæggelse og edition). Hovedreglen er forudgående retskendelse, men loven indeholder to sikkerhedsventiler: politiet kan handle på øjemedet ved bevisforspildelsesfare, og indgrebet kan gennemføres uden kendelse ved samtykke. Højesteret har i nyere praksis – navnlig i 2019, 2022 og 2026 – afklaret væsentlige retlige spørgsmål om tvangsmæssig biometrisk oplåsning af mobiltelefoner, grænsen mellem dataudlæsning som beslaglæggelse og som ransagning, samtykkets form (mundtligt samtykke er tilstrækkeligt), og beslaglæggelsens rækkevidden over for fremtidige indbetalinger og pensionskrav.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Ransagning af aflåste genstande – herunder mobiltelefoner – kræver som hovedregel forudgående retskendelse, men politiet kan handle på øjemedet, hvis undersøgelsens formål ellers ville forspildes (retsplejeloven § 796, stk. 3).
- 02** Tvangsmæssig brug af mistænktens fingeraftryk til at åbne en mobiltelefon er et accessorium til ransagning og ikke et legemsindgreb – fingeraftrykket bruges som en teknisk nøgle, ikke til at tilvejebringe oplysninger om legemet (Højesteret 2019).
- 03** Dataudlæsning (kopiering af data) fra en beslaglagt mobiltelefon uden gennemgang af indholdet er en del af beslaglæggelsen – ikke ransagning. Først den faktiske gennemgang af data udgør ransagning (Højesteret 2026, sag 5/2026).
- 04** Manglende iagttagelse af skriftlighedskravet i § 806, stk. 11, kan ikke i sig selv medføre, at en beslaglæggelse er ulovlig, når det kan lægges til grund, at samtykke faktisk er meddelt (Højesteret 2026).
- 05** Politiets vejledningspligt om adgangen til domstolsprøvelse efter § 807, stk. 1, 3. pkt., gælder kun ved øjemedsindgreb efter § 806, stk. 4 eller 5 – ikke ved beslaglæggelse med samtykke (Højesteret 2026).

- 06** Beslaglæggelse efter § 802, stk. 1 og 2, kan kun omfatte aktiver, som den mistænkte har rådighed over på beslaglæggelsestidspunktet – ikke fremtidige indbetalinger. Hjemmel til beslaglæggelse af senere erhvervet formue kræver § 802, stk. 3, som forudsætter at tiltalte har unddraget sig forfølgning (Højesteret 2016).
-
- 07** Udlægsbeskyttelsen i retsplejelovens §§ 509-516, herunder § 512, stk. 3, om pensionskrav, gælder fuldt ud ved beslaglæggelse til sikring af konfiskationskrav – forarbejderne kan ikke begrunde en fravigelse af den klare ordlyd (Højesteret 2022).
-
- 08** Proportionalitetsvurderingen efter § 797, stk. 1, skal ved tvangsmæssig biometrisk oplåsning af mobiltelefon inddrage den fysiske magtanvendelse – men i sager om grov kriminalitet er kravet 'utvivlsomt opfyldt' (Højesteret 2019).
-
- 09** Formelle mangler – herunder manglende vejledning om domstolsprøvelse og nægtelse af vidne efter § 798, stk. 2 – medfører ikke nødvendigvis at ransagningen kendes ulovlig, hvis de efter omstændighederne ikke har haft retssikkerhedsmæssig betydning.
-
- 10** En leasingtager af et konfiskeret køretøj har selvstændig ankeret ved konfiskation i vanvidskørselssager – leasingtagerens retlige og økonomiske interesse kan være lige så beskyttelsesværdig som ejerens (Højesteret 2024).
-
- 11** Risikoen for flygtige data, cloud-tokens der udløber, og muligheden for fjernslettelse indgår i vurderingen af øjemeds-betingelsen og kan begrunde indgreb uden forudgående retskendelse.
-

Lovgrundlaget: ransagning og beslaglæggelse som straffeprocessuelle tvangsindgreb

§ 1

Ransagning reguleres i retsplejelovens kapitel 73, §§ 793-800. Beslaglæggelse og edition reguleres i kapitel 74, §§ 801-807. Begge indgrebstyper er straffeprocessuelle tvangsindgreb, der som udgangspunkt kræver forudgående retskendelse, men med mulighed for øjemedsindgreb og samtykke.

Ransagning omfatter efter § 793, stk. 1 undersøgelse af boliger, husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande (nr. 1), og andre lokaliteter og genstande (nr. 2). Sondringen har betydning for kompetencefordelingen: mens politiet selv kan beslutte ransagning af nr. 2-genstande hos mistænkte (§ 796, stk. 1), kræver ransagning af nr. 1-genstande som hovedregel retskendelse (§ 796, stk. 2). Det fremgår af forarbejderne til 1997-reformen, at elektroniske medier – herunder mobiltelefoner og computere – er omfattet af ransagningsreglerne.

Beslaglæggelse kan efter § 802, stk. 1 ske af genstande, som en mistænkt har rådighed over, når der er rimelig grund til mistanke og grund til at antage at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres. Hertil kommer § 802, stk. 2, der giver adgang til beslaglæggelse af gods, som den mistænkte ejer, til sikring af konfiskationskrav, bødekraft, sagsomkostninger og forurettedes erstatning.

Begge indgrebstyper er underlagt et **proportionalitetskrav**, lovfæstet i § 797, stk. 1 (ransagning) og § 805, stk. 1 (beslaglæggelse). Indgrebet må ikke foretages, hvis det efter undersøgelsens formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, det medfører, ville være uforholdsmæssigt.

Det grundlæggende regelkompleks er opbygget historisk gennem flere reformer. Retsplejelovent af 1916 indeholdt de oprindelige regler, som blev omnummereret ved 1978-grundreformen. De nuværende ransagningsregler blev nyaffattet ved lov nr. 411 af 10. juni 1997, baseret på Strafferetsplejeudvalgets betænkning om ransagning. Beslaglæggelsesreglerne fik deres nuværende form ved lov nr. 229 af 21. april 1999 baseret på betænkning nr. 1223/1991. Proportionalitetsgrundsætningen ved straffeprocessuelle tvangsindgreb er analyseret grundigt i [Betænkning nr. 1023/1984 om politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden og anvendelse af agenter](#).

LOV

Retsplejelovent § 793, stk. 1

Retsplejelovent § 796, stk. 1-3

Retsplejelovent § 797, stk. 1

Retsplejelovent § 802, stk. 1-2

Retsplejelovent § 805, stk. 1

Øjemedsindgreb: fravigelse af kravet om retskendelse ved bevisforspildelsesfare

Politiet kan efter § 796, stk. 3 (ransagning) og § 806, stk. 4 (beslaglæggelse) handle uden forudgående retskendelse, hvis indgrebets øjemed ellers ville forspildes – den klassiske *periculum in mora*-betingelse.

I praksis er denne undtagelse især relevant ved beslaglæggelse og ransagning af mobiltelefoner, hvor flygtige data, cloud-tokens og fjernsletningsmuligheder skaber en teknologisk begrundet risiko for bevisforspildelse.

I [SS-65/2025-HJR](#) stadfæstede Højesteret beslaglæggelse af tre mobiltelefoner hos en bandetilknyttet person i forbindelse med en bandekonflikt i Ishøj, hvor politiet på øjemedet vurderede, at beviser kunne gå tabt ved afventning af retskendelse.

Ved øjemedsindgreb skal sagen efter § 796, stk. 3, 2. pkt. (ransagning) og § 806, stk. 4, 2. pkt. (beslaglæggelse) forelægges retten snarest og senest inden 24 timer, hvis den berørte begærer det. Forarbejderne til § 796 præciserer, at sagen blot skal være *forelagt* for retten inden fristens udløb – retten behøver ikke have truffet afgørelse.

I praksis er **24-timers fristen** og **vejledningspligten** om domstolsprøvelse de centrale retssikkerhedsgarantier ved øjemedsindgreb. Se nærmere om vejledningspligten i sektionen nedenfor.

LOV

Retsplejelovent § 796, stk. 3

Retsplejelovent § 806, stk. 4

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster beslaglæggelse af tre mobiltelefoner hos bandetilknyttet i sag om overtrædelse af knivloven

06.02.2026

Samtykke til beslaglæggelse: skriftlighedskrav og vejledningspligt (Højesteret 2026)

Retsplejelovents § 806, stk. 11 bestemmer, at samtykke til beslaglæggelse skal meddeles skriftligt. Spørgsmålet om virkningen af manglende skriftlighed er afklaret af Højesteret i marts 2026.

I [SS-95/2025-HJR](#) beslaglagde politiet fem kasser med smykker fra to mistænkte på et kræmmermarked i Randers. De mistænkte gav mundtligt samtykke og kørte selv kasserne til politigården. Tiltalte anfægtede senere beslaglæggelsen med henvisning til manglende skriftlighed.

Højesteret fastslog principielt:

Manglende iagttagelse af skriftlighedskravet kan ikke i sig selv medføre, at en beslaglæggelse ikke er lovlig, når det som i det foreliggende tilfælde må lægges til grund, at der er givet samtykke.

Formålet med skriftlighedskravet er at afskære senere bevistvivl om, *hvorvidt* samtykke er meddelt – det er ikke en gyldighedsbetingelse for indgrebet.

I samme sag afklarede Højesteret endvidere rækkevidden af **vejledningspligten**. [§ 807, stk. 1, 3. pkt.](#) pålægger politiet at vejlede om adgangen til domstolsprøvelse, men Højesteret fastslog at denne pligt kun gælder ved øjemedsindgreb efter [§ 806, stk. 4 eller 5](#) – *ikke* ved beslaglæggelse der sker med samtykke.

Højesteret godkendte beslaglæggelsen med henvisning til at betingelserne i [§ 802, stk. 1](#) var opfyldt, og at indgrebet ikke stod i misforhold til sagens betydning, jf. [§ 805, stk. 1](#).

LOV

[Retsplejelovent § 802, stk. 1](#)[Retsplejelovent § 805, stk. 1](#)[Retsplejelovent § 806, stk. 11](#)[Retsplejelovent § 807, stk. 1](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Mundtligt samtykke tilstrækkeligt ved politiets beslaglæggelse af smykker – 25.03.2026
skriftlighedskrav ikke absolut

Tvangsmæssig biometrisk oplåsning af mobiltelefon – accessorium til ransagning (Højesteret 2019)

Et af de mest principielle spørgsmål i nyere straffeprocessuel praksis er, om politiet tvangsmæssigt kan bruge en sigtets fingeraftryk til at åbne en mobiltelefon, og i bekræftende fald under hvilken regelramme.

I [sag 92/2018](#) (UfR 2019.1304 H) var KÆ sigtet for grov skattesvig efter [straffelovens § 289](#). Politiet lagde ham i håndjern og pressede hans tommelfinger mod telefonens fingeraftrykslæser for at åbne den. KÆ modsatte sig aktivt.

Højesteret kvalificerede indgrebet som et **accessorium til ransagning** af en aflåst genstand, jf. [§ 793, stk. 1, nr. 1](#):

Den magt, der kortvarigt har været anvendt ved at anbringe KÆ's tommelfinger på mobiltelefonen, så indholdet på telefonen kunne udlæses eller i øvrigt dokumenteres, var nødvendig for at gennemføre ransagningen.

Højesteret sidestillede indgrebet med at fratage en mistænkt en nøgle til en bolig med magt under en husundersøgelse. Indgrebet skulle **ikke** bedømmes efter kapitel 72 om legemsbesigtigelse, idet formålet ikke var at tilvejebringe oplysninger om legemet, men at bruge fingeraftrykket som en "teknisk nøgle".

Tilsvarende resultat nåedes i en parallel sag om narkotikakriminalitet, [sag 92/2018 \(§ 191-sagen\)](#), hvor KÆ var sigtet for grov narkotikakriminalitet.

Proportionalitet: Højesteret fastslog at proportionalitetskravet efter [§ 797, stk. 1](#) skal inddrage den fysiske magtanvendelse, men at kravet i sager om grov kriminalitet *utvivlsomt* var opfyldt.

Fravigelse af retskendelse: Betingelsen i § 796, stk. 3 var opfyldt, idet fingeraftryklæseren kun fungerer i et ukendt – men formentlig kort – tidsrum, og der bestod risiko for fjernslettelse.

Formelle mangler: Politiet havde undladt vejledning om domstolsprøvelse og nægtet vidne efter § 798, stk. 2. Disse fejl blev betegnet som *uberettigede*, men kunne efter omstændighederne ikke medføre at ransagningen kendtes ulovlig.

LOV	Retsplejelovent § 793, stk. 1	Retsplejelovent § 796, stk. 3	Retsplejelovent § 797, stk. 1
	Retsplejelovent § 798, stk. 2		
PRAKSIS	Højesteret · Ransagning af mobiltelefon ved tvangsmæssig brug af fingeraftryk (Touch ID) uden retskendelse – proportionalitet og lovhjemmel		
	14.02.2019		
	Højesteret · Højesteret godkender ransagning af mobiltelefon ved tvungen brug af sigtedes fingeraftryk som accessorium til ransagning		
	14.02.2019		

Dataudlæsning som del af beslaglæggelsen – ikke ransagning

§ 5 (Højesteret 2026, sag 5/2026)

I forlængelse af 2019-afgørelsen om fingeraftrykstilgang tog Højesteret den 4. juni 2026 i sag 5/2026 stilling til det næste principielle spørgsmål: Er politiets tekniske dataudlæsning af en beslaglagt mobiltelefon – foretaget *inden* ransagningskendelse – i sig selv en ransagning?

Sagsfaktum: T var sigtet for vold mod polititjenestemand (straffelovens § 119, stk. 1) og blev filmet med sin mobiltelefon under episoden. Politiet beslaglagde telefonen på øjemedet og foretog samme dag en fuld dataudlæsning via ITK-afdelingen for at sikre flygtige data.

ITK-afdelingens erklæring fastslog:

Nej, enheden blev datasikret uden at der blev ændret på data på enheden. Dette er et grundlæggende dogme inden for udlæsning af mobiltelefoner, at der ikke må ændres på data.

Højesteret fastslog principielt:

Udlæsningen skal anses for en del af beslaglæggelsen af mobiltelefonen og ikke for ransagning af mobiltelefonen.

Distinktionen er fastsat som: **sikring/kopiering uden gennemgang = del af beslaglæggelsen; gennemgang af indhold = ransagning**. Afgørelsen anerkender at den teknologiske udvikling – flygtige data, cloud-integration og risiko for fjernslettelse – indgår i vurderingen af øjemedets-betingelsen.

Afgørelsen har vidtgående praktisk betydning. Den legitimerer politiets praksis med at datasikre mobiltelefoner umiddelbart efter beslaglæggelse for derefter at afvente retskendelse til den egentlige ransagning (gennemgang).

For den beslægtede problemstilling om analyse af data efter ransagning, se [digital bevisførelse – mobildata](#).

LOV	Retsplejelovent § 794, stk. 1-2	Retsplejelovent § 802, stk. 1	Retsplejelovent § 806, stk. 4
PRAKSIS	Højesteret · Udlæsning af beslaglagt mobiltelefon udgør del af beslaglæggelsen og ikke ransagning (Sag 5/2026)		
	04.06.2026		

§ 6 Beslaglæggelsens genstand: kun aktuelle aktiver – ikke fremtidige indbetalinger (Højesteret 2016)

Højesteret præciserede i 2016 en afgørende begrænsning i beslaglæggelsens rækkevidde.

I [sag 230/2015](#) var to selskaber mistænkt for kædesvig ([straffelovens § 289](#)). Anklagemyndigheden havde opnået beslaglæggelse af ikke blot det aktuelle indestående på selskabernes bankkonti, men også *fremtidige indbetalinger*.

Højesteret skar skarpt igennem:

Efter ordlyden af og forarbejderne til retsplejelovens § 802, stk. 1 og 2, samt deres afgrænsning over for § 802, stk. 3, finder Højesteret, at bestemmelserne i § 802, stk. 1 og 2, ikke giver hjemmel til at beslaglægge formue, som den mistænkte senere måtte erhverve.

Hjemmel til beslaglæggelse af fremtidig formue kræver [§ 802, stk. 3](#), som forudsætter at tiltale er rejst, og at tiltalte har unddraget sig videre forfølgning. Beslaglæggelsen blev stadfæstet for det indestående, der var på kontiene på kendelsestidspunktet, men ikke for fremtidige tilgodehavender.

Afgørelsen har stor praktisk betydning for straffesager mod virksomheder med løbende pengestrømme, herunder sager om hvidvask og kædesvig.

LOV

[Retsplejeloven § 802, stk. 1-3](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret begrænser beslaglæggelse: Retsplejeloven § 802, stk. 1 og 2 giver ikke hjemmel til beslaglæggelse af fremtidige indbetalinger 05.04.2016

§ 7 Udlægsbeskyttelse ved beslaglæggelse af pensionsmidler (Højesteret 2022)

Spørgsmålet om beslaglæggelsens grænser over for udlægsfritagede aktiver blev afgjort af Højesteret i februar 2022.

I [SS-77/2021-HJR](#) var T idømt 6 år og 6 måneders fængsel for bedrageri af særlig grov karakter og konfiskation af ca. 113 mio. kr. Anklagemyndigheden søgte at beslaglægge to pensionskonti (kapitalpension ca. 568.000 kr. og ratepension ca. 287.000 kr.) til dækning af konfiskationskravet.

Anklagemyndigheden argumenterede for, at forarbejderne til 1999-reformen tilladte fravigelse af udlægsbeskyttelsen, når værdier stammer fra kriminalitet. Højesteret afviste dette:

Højesteret finder, at der ikke i forarbejderne er fornødent grundlag for at forstå de nævnte bestemmelser således, at der uanset bestemmelse ordlyd kan ske beslaglæggelse i de omhandlede tilfælde uden at iagttage reglerne i §§ 509-516, herunder reglen i § 512, stk. 3, om beskyttelse mod udlæg i krav på pension mv.

Afgørelsen fastslår at [§ 805, stk. 3](#), som bestemmer at udlægsbeskyttelsesreglerne finder tilsvarende anvendelse ved beslaglæggelse, har forrang for fortolkningsbidrag fra forarbejderne. Pensionskrav er dermed beskyttede mod beslaglæggelse til sikring af konfiskationskrav, selv hvor der er sammenhæng med kriminelt udbytte.

LOV

[Retsplejeloven § 512, stk. 3](#)[Retsplejeloven § 805, stk. 3](#)

Beslaglæggelse af køretøjer ved vanvidskørsel – tredjemands retsstilling

Beslaglæggelse af køretøjer med henblik på konfiskation i vanvidskørselssager rejser særlige proportionalitets- og retssikkerhedsspørgsmål, navnlig hvor køretøjet tilhører en tredjemand (ejer eller leasingtager).

I [sag 108/2023](#) (Højesteret 2024) blev T dømt for kap- og væddeløbskørsel i en leaset bil. Byretten konfiskerede bilen efter [færdselslovens § 133 a, stk. 2](#). Faren (A), der var leasingtager, ankede konfiskationen, men Vestre Landsret afviste anken med den begrundelse, at kun *ejeren* har partsrettigheder.

Højesteret ophævede landsrettens afvisning og fastslog at **leasingtagerens retlige og økonomiske interesse** kan begrunde selvstændig ankeret. Leasingtagers tab ved konfiskation kan være lige så reelt som ejerens – A blev afkrævet et foreløbigt tab på ca. 39.000 kr. af leasingselskabet.

Afgørelsen har principiel betydning for alle sager, hvor et konfiskeret køretøj er leaset, lånt eller på anden måde stillet til rådighed af en tredjemand. For den bredere praksis om vanvidskørsel og bilkonfiskation, se [vanvidskørsel](#).

LOV

[Færdselsloven § 133a, stk. 2](#)

PRAKSIS Højesteret · Leasingtagers ret til selvstændigt at anke konfiskation af køretøj i sager om vanvidskørsel 18.04.2024

§ 9 Sammenfatning og tendenser i nyere praksis

Praksis om beslaglæggelse og ransagning er i hastig udvikling, primært drevet af den teknologiske udvikling inden for mobilkommunikation og digital bevissikring.

De seneste års Højesteretsafgørelser tegner et klart billede:

- **Teknologisk tilpasning:** Domstolene anerkender at flygtige data, cloud-integration og fjernsletningsmulighed skaber nye bevisforspildelsesrisici, som berettiger øjemedssindgreb uden retskendelse.
- **Funktionel kvalifikation:** Indgreb kvalificeres efter deres *formål* – biometrisk oplåsning er et accessorium til ransagning (ikke legemsindgreb), dataudlæsning uden gennemgang er del af beslaglæggelsen (ikke ransagning).
- **Samtykkets form:** Praksis er pragmatisk – mundtligt samtykke er tilstrækkeligt, og formelle fejl (manglende skriftlighed, manglende vejledning) medfører ikke automatisk ulovlighed.
- **Formuebegrænsning:** Beslaglæggelsens rækkevidde er skarpt afgrænset: kun aktuelle aktiver (ikke fremtidige indbetalinger), og udlægsbeskyttelsen respekteres fuldt ud.
- **Tredjemandsbeskyttelse:** Tredjemænd (herunder leasingtagere) har selvstændig ankeret i konfiskationssager.

Områdets udvikling kan forventes at accelerere yderligere med EU's e-evidence-forordning ([forordning 2023/1543/EU](#)), der skaber en ny ramme for grænseoverskridende sikring af elektroniske beviser.

For beslægtede emner, se:

- [Editionspålæg til kommunikationsudbydere](#)
- [Teledata og cellemastpejling](#)
- [Telefon- og rumaflytning](#)
- [Kæreadgang](#)

REFERENCE Lovgrundlag 6 paragraffer

Retsplejeloven § 793	stk. 1	Retsplejeloven § 796	stk. 3
Retsplejeloven § 797	stk. 1	Retsplejeloven § 802	stk. 1-2
Retsplejeloven § 806	stk. 4, 11	Retsplejeloven § 807	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser 9 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 8

04.06.2026	Udlæsning af beslaglagt mobiltelefon udgør del af beslaglæggelsen og ikke ransaging (Sag 5/2026)	5-2026
25.03.2026	Højesteret: Mundtligt samtykke tilstrækkeligt ved politiets beslaglæggelse af smykker – skriftlighedskrav ikke absolut	10625-12568
06.02.2026	Højesteret stadfæster beslaglæggelse af tre mobiltelefoner hos bandetilknyttet i sag om overtrædelse af knivloven	10436-12289
18.04.2024	Leasingtagers ret til selvstændigt at anke konfiskation af køretøj i sager om vanvidskørsel	108-2023
18.02.2022	Beslaglæggelse af pensionskonti til dækning af konfiskationskrav	2401-2869
14.02.2019	Ransagning af mobiltelefon ved tvangsmæssig brug af fingeraftryk (Touch ID) uden retskendelse – proportionalitet og lovhjemmel	Sag 92/2018
14.02.2019	Højesteret godkender ransagning af mobiltelefon ved tvungen brug af sigtedes fingeraftryk som accessorium til ransagning	
05.04.2016	Højesteret begrænser beslaglæggelse: Retsplejeloven § 802, stk. 1 og 2 giver ikke hjemmel til beslaglæggelse af fremtidige indbetalinger	Sag 230/2015

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

20.12.2023	Annullering af kontrolafgift grundet vildledende afmærkning og tvetydig indretning af parkeringsareal	park-2869
------------	---	-----------

FORARBEJDE Betænkninger 1 reference

Politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden og anvendelse af agenter

nr. 1023 · 1984 · Justitsministeriet